

EL TRESOR DELS OCELLS

“I des de dalt, els ocells ens miren perplexos [...] «Quina llàstima no poder volar», / penso jo. / «Quina enveja poder ensopegar», / pensen ells.”

Fragment del poema “Els ocells”, d’Enric Kahn

Els ocells constitueixen un grup de vertebrats que es troben arreu del món. Se n’han comptabilitzat més de 10.000 espècies diferents. La vistositat de moltes d’aquestes espècies, tant pel que fa a la coloració de les plomes com també pels cants o el vol majestuós, ha fet que hagin estat objecte d’estudi i admiració des de l’antigor. Les descripcions més antigues que es coneixen es troben als Vedes hindús, escrits fa uns 3.500 anys. Aristòtil també va estudiar les migracions dels ocells i la manera com incuben els ous. I va ser a la Grècia clàssica on es va encunyar el mite d’Ícar i Dèdal, que van fugir del laberint del Minotaure fent servir l’enginy, amb unes ales construïdes amb plomes d’ocell unides amb cera. L’orgull d’Ícar, però, va fer que la seva aventura no acabés bé. En paraules del poeta: “Quina llàstima no poder volar”, potser pensem nosaltres; “quina enveja poder ensopegar”, deuen pensar els ocells quan ens miren perplexos des de dalt.

Atesa la gran riquesa cultural associada al món dels ocells i la creixent globalització i homogeneïtzació de la cultura humana, és important no perdre la saviesa popular associada, entre altres característiques, als seus noms. Per això aquest mes us vull suggerir *Els noms dels ocells en el llenguatge popular català*, del filòsof, professor de llengua i literatura catalana i ornitòleg Andreu Carretero. Abans que el temps ho esborri, aquesta obra, imprescindible per conservar la increïble riquesa ornitònica catalana, documenta de manera extensa, i m’atreveria a dir que també intensa, les diferents maneres d’anomenar els ocells de la comunitat

Vol d’ocells al Delta de l’Ebre J.C. LEÓN

És important no perdre la saviesa popular associada, entre altres característiques, als noms dels ocells

lingüística catalana. Recull 6.816 sinònims de 387 espècies d’ocells, tant salvatges com domesticats, i consigna frases fetes, refranys, lèxic, argot, derivats, endevinalles, mimologismes i topònims. És un llibre certament especialitzat, més de consulta que de lectura per a la tauleta de nit, però tanmateix considero que és imprescindible per als ornitòlegs experts i aficionats, i per a qualsevol persona mínimament interessada en la conservació de la riquesa cultural

del país. Nogensmenys, els noms dels ocells en totes les seves variants sinonímiques i territorials i els refranys que n’han sorgit constitueixen un dels millors tresors de la llengua i la cultura popular, que cal conservar.

Per complementar aquest llibre us en vull suggerir un altre que, malgrat que és clarament diferent pel que fa a l’estil i els objectius, considero que és igualment valuós no només per als ornitòlegs experts i aficionats, sinó també per a qualsevol persona interessada en la cultura, la ciència i la zoologia. *L’enginy dels ocells*, de l’ornitòloga, escriptora i divulgadora Jennifer Ackerman, analitza de manera apassionant i molt amena les claus de la intel·ligència dels ocells, que en alguns casos rivalitza amb la d’alguns primats. Ens parla de les seves aptituds vocals, socials i, fins i tot, artístiques, i de com utilitzen el seu enginy per adaptar-se a situacions noves. Després de llegir-lo, els ocells deixen de ser un grup zoològic més per esdevenir uns col·legues de viatge, per “volar i ensopegar junts”.

EL NOM DELS OCELLS EN EL LLENGUATGE POPULAR CATALÀ

Autor: Andreu Carretero Serra
Editorial: Cossetània
Pàgines: 320
Preu: 21,50 euros

L’ENGINY DELS OCELLS

Autora: Jennifer Ackerman
Editorial: Cossetània (2023)
Pàgines: 416
Preu: 21,50 euros